

Kommentteja TEMin sosiaaliset vastuulliset hankinnat -oppaaseen – 17.3.2017

Kepa ja Finnwatch kiittävät mahdollisuudesta kommentoida päivitettyä opasta.

- On tärkeää, että oppaassa on kiinnitetty huomiota hankittavan tuotteen toimitusketjuun. Jo oppaan alussa voisi korostaa, että Suomessa tehdyillä julkisilla hankinnoilla on merkittävä vaikutus Suomen rajojen ulkopuolella.
- Oppaassa tulisi tuoda esiin, että on eri asia, pyritäänkö hankinnalla edistämään positiivisia sosiaalisia vaikutuksia (esim. nuorten työllistyminen) vai ehkäistäänkö negatiivisia vaikutuksia (esim. ihmisoikeusrikkomukset toimitusketjussa). Oppaan tulisi ohjeistaa hankintayksiköitä vähintäänkin välttämään negatiiviset sosiaaliset vaikutukset kaikissa hankinnoissa.
- Riskianalyysi on tässä tärkeässä roolissa, joten on hyvä, että oppaassa kannustetaan siihen. On olennaista, että analyysi huomioi riskit koko toimitusketjussa. Näin ollen olisi perusteltua aloittaa riskianalyysissä huomioitavat kysymykset toimitusketjun kartoittamisella kuten oppaan edellisessä versiossa on tehty. Oppaan olisi aiheellista korostaa, ettei mahdollinen tiedonsaannin vaikeus ole riittävä peruste sille, ettei yritys tunne tuotteensa toimitusketjua.
- On hyvä, että oppaassa on mainittu YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet. Oppaan tulisi kuitenkin avata periaatteiden sisältöä ja kartoittaa hankintayksiköiden mahdollisuuksia edellyttää yrityksiltä periaatteisiin sitoutumista esimerkiksi kohdan 5.4.2 alla. Tällä hetkellä opas ei huomioi, että yrityksiltä tulisi edellyttää, että mahdollisten ihmisoikeusloukkausten uhreille on tarjolla valitusmekanismi ja korjaavia toimenpiteitä.
- Oppaan tulisi tuoda esiin, että hankintayksiköillä on mahdollisuus vähintäänkin kannustaa tuottajia julkaisemaan enemmän tietoa esimerkiksi veronmaksusta, alihankkijoistaan sekä toimistaan ihmisoikeusvaikutusten selvittämiseksi ja riskien välttämiseksi.
- Opas ei yksinään anna riittäviä välineitä sosiaalisesti vastuullisen hankinnan toteuttamiseen. Oppaan tulisi tarjota hankintayksiköille tietoa siitä, mistä ne saavat neuvontaa hankinnan toteuttamisesta sekä tukea sopimusehtojen valvonalle. Pienillä hankintayksiköillä on yksinään heikot mahdollisuudet valvoa tehokkaasti tuottajien ulkomaille ulottuvia toimitusketjuja. Valtion tulisi osoittaa resursseja ja osaamista hankintayksiköiden käyttöön, ja neuvontapalveluihin tulisi panostaa nykyistä enemmän.
- Suosittelemme, että TEM laatii yhteistyössä kansalaisjärjestöjen kanssa ohjeistuksen

Kepa on yli 300 kansalaisjärjestön kattojärjestö ja globaalin kehityksen asiantuntija.

Elimäenkatu 25–27 (5. krs) | 00510 Helsinki | +358 9 584 233 | info@kepa.fi

verovastuullisuuden huomioimiseksi hankinnoissa. Finnwatchin tekemää selvitystä on mahdollista hyödyntää ohjeistuksessa.¹

Lisätietoja: Lyydia Kilpi, asiantuntija, vero-oikeudenmukaisuus ja yritysvastuu, Kepa ry, puh. 050 317 6738, s-posti: lyydia.kilpi@kepa.fi

¹ <https://www.finnwatch.org/images/pdf/HankinnatFinal.pdf>